

Izvorna jezična inačica ove stranice [sk](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutano pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

slovački

Swipe to change

Roditeljska odgovornost – skrbništvo nad djecom i prava na kontakt

Slovačka

1 Što u praktičnom smislu znači pravni pojam „roditeljska odgovornost“? Koja su prava i obveze nositelja roditeljske odgovornosti?

U skladu sa slovačkim Obiteljskim zakonom (Zakon br. 36/2005 o obitelji i o izmjenama određenih zakona) i sudskom praksom, roditeljska odgovornost (tj. prava i obveze roditelja te skrbništvo) prvenstveno obuhvaća skrb o djetetu, obveze uzdržavanja, zastupanje djeteta te upravljanje djetetovom imovinom.

2 Tko u pravilu ima roditeljsku odgovornost nad djetetom?

Oba roditelja zajednički dijele prava i obveze prema djetetu, bez obzira na to je li dijete rođeno u braku ili izvan braka te žive li roditelji zajedno (jesu li u braku, rastavljeni ili razvedeni).

Sud može roditelje lišiti roditeljskih prava i obveza (ili im može ograničiti ta prava i obveze) u ozbiljnim okolnostima kako je predviđeno u članku 38. stavku 4. Obiteljskog zakona.

Sud isto tako može dodijeliti roditeljska prava i obveze maloljetnom roditelju starijem od 16 godina u pogledu skrbništva nad maloljetnim djetetom podložno uvjetima iz članka 29. Obiteljskog zakona.

3 Ako roditelji nisu sposobni ili ne žele snositi roditeljsku odgovornost nad svojom djecom, može li se umjesto njih odrediti neka druga osoba?

Da. Ako nijedan roditelj maloljetnog djeteta nema punu pravnu sposobnost ili su njihova roditeljska prava i obveze privremeno ukinuti ili su oboje lišeni roditeljskih prava i obveza ili su umrli, sud mora imenovati skrbnika koji će osobno odgojiti maloljetno dijete, zastupati ga i upravljati djetetovom imovinom.

4 Ako se roditelji razvedu ili prekinu odnos, kako se rješava pitanje roditeljske odgovornosti u budućnosti?

Sud mora odlučiti o dodjeli i ostvarivanju roditeljskih prava i obveza (čak i kad oba roditelja nastave zajednički ostvarivati roditeljska prava i izvršavati obveze) ili odobriti sporazum između roditelja.

U skladu s člankom 36. stavkom 1. Obiteljskog zakona „roditelji maloljetnog djeteta koji žive odvojeno mogu se u bilo kojem trenutku dogovoriti o načinu ostvarivanja roditeljskih prava i izvršavanja obveza. Ako roditelji ne postignu dogovor, sud može odrediti kako će se izvršavati njihova prava i obveze, čak i ako nije podnesen zahtjev u tom smislu; konkretno, sud mora odlučiti kojem će od roditelja dodijeliti fizičko skrbništvo nad maloljetnim djetetom. Odredbe članka 24., 25. i 26. primjenjuju se *mutatis mutandis*“.

5 Ako roditelji postignu dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koje se formalnosti moraju poštovati kako bi taj sporazum postao pravno obvezujuć?

Sporazume između roditelja u vezi s njihovim roditeljskim pravima i obvezama mora odobriti sud.

6 Ako roditelji ne mogu postići dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koja je alternativa rješavanju spora a da se izbjegne izlazak pred sud?

Izvanjudsko rješavanje sporova moguće je mirenjem u skladu sa Zakonom br. 420/2004 o mirenju. Taj se zakon primjenjuje i na sporove povezane s obiteljskim pravom. Mirenje je izvanjudski postupak u kojem predmetne stranke prihvaćaju pomoć miritelja pri rješavanju spora koji proizlazi iz njihova ugovornog ili drugog pravnog odnosa. Svaki sporazum postignut mirenjem mora biti sklopljen u pisanom obliku i obvezujuć je za stranke u postupku.

7 Ako roditelji izadu pred sud, o kojim pitanjima u vezi s djetetom može odlučivati sudac?

Sud načelno može odlučiti o svemu osim o dodjeli isključivog skrbništva jednom roditelju. Isključivo skrbništvo nad djetetom može se dodijeliti jednom roditelju samo ako su drugom roditelju oduzeta roditeljska prava i obveze. Međutim, sud u praksi odlučuje koji će od roditelja imati fizičko skrbništvo nad djetetom, koji će zastupati dijete i koji će upravljati djetetovom imovinom. Sud odlučuje i kako će roditelj koji ne ostvaruje fizičko skrbništvo doprinositi uzdržavanju djeteta ili odobrava dogovor između roditelja o iznosu uzdržavanja.

8 Ako sud odluči da jedan roditelj treba imati isključivu skrb nad djetetom, znači li to da on ili ona može odlučivati o svim pitanjima u vezi s djetetom a da se prethodno ne savjetuje s drugim roditeljem?

Pojam „roditeljska odgovornost“ nema odgovarajući pandan u kontekstu slovačkog obiteljskog prava. Pojam koji se upotrebljava u slovačkom obiteljskom pravu jest „roditeljska prava i obveze“, a ta prava i obveze uvijek dijele oba roditelja, što znači da „isključivo skrbništvo“ nije moguće, osim ako je drugi roditelj umro, nema pravnu sposobnost ili su mu oduzeta roditeljska prava i obveze. To treba razlikovati od fizičkog skrbništva. Ako je fizičko skrbništvo dodijeljeno jednom od roditelja, taj roditelj može odlučivati o svim redovnim pitanjima koja se odnose na svakodnevni život djeteta bez suglasnosti drugog roditelja. Međutim, za važna pitanja povezana s ostvarivanjem roditeljskih prava i izvršavanjem obveza (upravljanje djetetovom imovinom, selidba djeteta u inozemstvo, državljanstvo, davanje suglasnosti za liječenje, strukovno osposobljavanje) potrebna je suglasnost drugog roditelja. Ako se roditelji ne mogu dogovoriti, odluku donosi sud na zahtjev jednog od roditelja.

9 Ako sud odluči da roditelji trebaju imati zajedničku skrb nad djetetom, što to znači u praksi?

Sud roditeljima može dodijeliti naizmjenično fizičko skrbništvo (tj. zajedničko skrbništvo) ako su oboje sposobni odgajati dijete i zainteresirani za fizičko skrbništvo nad djetetom te ako je taj dogovor u interesu djeteta i ako će se njime bolje ispunjavati djetetove potrebe. Ako se barem jedan roditelj slaže sa zajedničkim skrbništvom, sud mora ispitati je li zajedničko skrbništvo u interesu djeteta.

Vidjeti sve prethodne odgovore, posebno odgovor na pitanje 8.

10 Kojem se sudu ili tijelu trebam obratiti ako želim podnijeti zahtjev za roditeljsku odgovornost? Koje se formalnosti moraju poštovati? Koje dokumente trebam priložiti zahtjevu?

Okružni sud u čijem okrugu živi maloljetno dijete nadležan je za primanje zahtjeva u vezi s roditeljskim pravima i obvezama. Nije potrebno izvršiti nikakve formalnosti niti priložiti dokumente jer je riječ o postupku koji sud može pokrenuti po službenoj dužnosti. O sadržaju zahtjeva ovisi koje je dokumente potrebno dostaviti. Obično je potreban rodni list djeteta.

11 Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima? Postoji li hitni postupak?

Primjenjuje se pojednostavnjeni i manje formalan postupak. Postoji mogućnost privremene mjere, koja je u obliku hitnog postupka.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Svi postupci koji se odnose na roditeljska prava i obveze oslobođeni su sudskih pristojbi. Sustav pravne pomoći u Slovačkoj trenutano je ograničen na oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i besplatne usluge pravnog zastupnika. Pomoć odvjetnika rijetko se traži jer postupci koji se odnose na roditeljska

prava i obveze nisu parnični. Međutim, ako osoba ispunjava zakonske uvjete za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, sud može, po vlastitu nahođenju, toj osobi besplatno osigurati zastupnika, pa i odvjetnika, ako smatra da je zastupanje nužno za zaštitu interesa stranke.

Sud sve stranke koje traže pravnu pomoć odvjetnika i koje ispunjavaju uvjete za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi upućuje u Centar za pravnu pomoć. Sud stranke upoznaje s tom mogućnošću. Sud može odobriti stranci potpuno ili djelomično oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi ako je to opravdano s obzirom na okolnosti i ako nije riječ o zahtjevu koji čini zlonamjernu ili nedvojbeno neosnovanu demonstraciju ili obranu prava. Ako sud ne odluči drukčije, oslobođenje se primjenjuje na cijeli postupak i ima retroaktivni učinak. Međutim, troškovi plaćeni prije donošenja odluke o oslobođenju ne vraćaju se.

Sustav pružanja pravne pomoći i njegov opseg utvrđeni su Zakonom br. 327/2005 o pružanju pravne pomoći osobama u nepovoljnom financijskom položaju, kojim se isto tako uspostavlja Centar za pravnu pomoć kako bi se ta pomoć pružala fizičkim osobama koje se zbog svoje financijske situacije ne mogu koristiti pravnim uslugama radi ostvarivanja i zaštite svojih prava.

13 Je li moguće uložiti žalbu protiv odluke o roditeljskoj odgovornosti?

Da, dopuštena je žalba protiv odluke o roditeljskim pravima i obvezama.

14 U određenim slučajevima potrebno je obratiti se sudu kako bi se zatražilo izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti. Kojem se sudu trebam obratiti u takvim slučajevima i koji se postupak primjenjuje?

Mjesnu nadležnost za izvršavanje odluka u predmetima koji se odnose na maloljetnike ima sud u čijem okrugu maloljetnik ima boravište, kako je utvrđeno sporazumom roditelja ili drugim pravnim sredstvom. Postupak koji se primjenjuje na izvršenje odluke uređen je Zakonom br. 161/2015 – Kodeks građanskog izvanparničnog postupka. Pojediniosti o izvršenju odluka u predmetima koji se odnose na maloljetnike navedene su u Dekretu br. 207/2016 Ministarstva pravosuđa Slovačke, koji se primjenjuje i na izvršenje odluka iz inozemstva.

15 Što trebam učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala i izvršila odluka o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici?

Sudske odluke o roditeljskim pravima i obvezama koje je donio sud u drugoj državi članici priznaju se i izvršavaju bez provođenja posebnog postupka u Slovačkoj, u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću (članak 21. stavak 1.), odnosno, bez potrebe za proglašenjem izvršivosti odluke.

Međutim, zainteresirana stranka može zatražiti proglašenje izvršivosti odluke o roditeljskim pravima i obvezama donesene u drugoj državi članici i tad se primjenjuje postupak iz poglavlja III., odjeljka 2. Uredbe.

Zahtjevi se podnose okružnom sudu u čijem okrugu dijete boravi ili, ako dijete nije rezident, sudu u čijem okrugu dijete trenutačno živi, a ako takvog suda nema, nadležni sud je 1. okružni sud u Bratislavi.

Uz zahtjev za priznavanje odluke ili za proglašenje odluke izvršivom potrebno je priložiti presliku sudske odluke koja ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti te potvrdu o sudskoj odluci koju na zahtjev zainteresirane osobe izdaje predmetni sud podrijetla, odnosno, sud koji je donio odluku o roditeljskim pravima i obvezama.

16 Kojem se sudu u ovoj državi članici trebam obratiti radi podnošenja prigovora na priznanje i izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici? Koji se postupak u takvim slučajevima primjenjuje?

Za zahtjeve za priznavanje (i za zahtjeve za nepriznavanje) odluke koja se odnosi na roditeljska prava i obveze nadležan je okružni sud na čijem području dijete ima boravište ili 1. okružni sud u Bratislavi (*Okresný súd Bratislava I*) ako dijete nema boravište u Slovačkoj.

Za zahtjeve za izvršenje (i za zahtjeve za odbijanje izvršenja) odluke koja se odnosi na roditeljska prava i obveze nadležan je okružni sud na čijem području maloljetnik ima boravište ili okružni sud na čijem području maloljetnik boravi ako mjesno nadležni sud nije poznat ili ne može pravodobno intervenirati.

17 Koje se pravo primjenjuje u postupku o roditeljskoj odgovornosti ako dijete ili stranke ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Odluke u postupcima o roditeljskim pravima i obvezama donosi slovački sud samo ako dijete ima uobičajeno boravište u Slovačkoj. Ako dijete ne živi u Slovačkoj, nego tamo ima uobičajeno boravište ili ako roditelji ne žive u Slovačkoj ili su državljani drugih zemalja, odredbe slovačkog prava primjenjuju se u skladu s Haškom konvencijom o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, izvršenju i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece (ref. br. 344/2002), (poglavlje III. Konvencije).

U Zakonu br. 97/1963 o međunarodnom privatnom i postupovnom pravu navedeno je da se na odnose između roditelja i djece, uključujući početak ili prestanak roditeljskih prava i obveza, primjenjuje pravo države u kojoj dijete ima uobičajeno boravište. U iznimnim slučajevima sud može uzeti u obzir pravo druge države ako postoji značajna veza s predmetom i ako je to nužno za zaštitu djeteta ili njegove imovine. Prava i obveze roditelja koji potječu iz države izvornog uobičajenog boravišta djeteta ostaju na snazi čak i nakon promjene djetetova uobičajenog boravišta. Ako jedan od roditelja nije imao prava i obveze priznate slovačkim pravom, ta prava i obveze stječe čim Slovačka postane djetetovo uobičajeno boravište. Na ostvarivanje roditeljske odgovornosti primjenjuje se pravo države u kojoj dijete ima uobičajeno boravište.

Odredbe Zakona o međunarodnom privatnom i postupovnom pravu primjenjuju se samo ako nema međunarodnog sporazuma ili ako postojeći međunarodni sporazum ne sadržava određene kriterije o sukobu prava za utvrđivanje primjenjivog prava.

Osim Haške konvencije iz 1996., Slovačku obvezuje niz bilateralnih sporazuma koji sadržavaju odredbe o primjenjivom pravu i te odredbe imaju prednost pred odredbama Zakona o međunarodnom privatnom i postupovnom pravu u postupcima o roditeljskim pravima i obvezama. To su sljedeći sporazumi:

Bugarska: Sporazum između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Bugarske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima (Sofija, 25. studenoga 1976., Odluka br. 3/1978)

Hrvatska, Slovenija: Sporazum između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije o uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima (Beograd, 20. siječnja 1964., Odluka br. 207/1964)

Mađarska: Ugovor između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Mađarske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima (Bratislava, 28. ožujka 1989., ref. br. 63/1990)

Poljska: Sporazum između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Poljske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima (Varšava, 21. prosinca 1987., Odluka br. 42/1989)

Rumunjska: Sporazum između Čehoslovačke Socijalističke Republike i Narodne Republike Rumunjske o pravnoj pomoći i uređivanju pravnih odnosa u građanskim, obiteljskim i kaznenim stvarima (Prag, 25. studenoga 1958., Odluka br. 31/1959)

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Posljednji put ažurirano: 06/05/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.